

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 35C/221/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7112219287
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Bowker
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2015:7112219287.6

Rozhodnutie

Okresný súd Košice I v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Bowker v právnej veci žalobcu: Banco Banif Mais, S.A., so sídlom: Avenida 24 de Julho, N 98, oblasť Santos-o Velho, Lisabon, Portugalsko, na území Slovenskej republiky konajúci prostredníctvom organizačnej zložky: Banco Banif Mais, S.A., pobočka zahraničnej banky, so sídlom: Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, IČO: 35945745, v zastúpení: Alianciaadvokátov ak, s.r.o., so sídlom: Vlčkova 8/A, 811 05 Bratislava, IČO: 36679771, proti žalovanému: C. R.Ý., nar.: XX.X.XXXX, naposledy bytom: Y.. N. X, XXX XX Y., adresa na doručovanie: N.Y. X, Y., štátny občan SR, v zastúpení opatrovníkom: N.. C. S., F. Okresného G. Y.-B., o zaplatenie 1.399,53 EUR s príslušenstvom

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 25.7.2012 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 1.399,53 € spolu s nezaplateným úrokom odo dňa uzavretia zmluvy do 10.7.2012 vo výške 278,09 €, nezaplateným úrokom do 10.7.2012 vo výške 752,07 €, úrokom vo výške 37,09 % ročne z čiastky 1.399,53 € od 11.7.2012 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z čiastky 1.677,62 € od 11.7.2012 do zaplatenia, poplatkami vo výške 60 €, ako aj k náhrade trov spočívajúcich v uhradenom súdnom poplatku a trov právneho zastúpenia.

Svoj návrh odôvodnil tým, že v zmysle § 497 a nasledujúcich Obchodného zákonníka bola dňa 23.1.2009 uzavretá medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom Zmluva o úvere - individuálne podmienky č. XXXXX, ktorej neoddeliteľnou súčasťou bola Všeobecné úverové podmienky zo dňa 23.1.2009. Na základe zmluvy poskytol žalobca žalovanému úver vo výške (istina) 2.945,28 € (88.730,- Sk) za účelom umožnenia kúpy motorového vozidla bližšie špecifikovaného v zmluve. Výška mesačnej splátky úveru bola v zmluve dohodnutá na 119,75 € (3.608,- Skk). Počet splátok bol stanovený na 48, splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na 20.2.2009, pričom splatnosť ďalších splátok bola stanovená vždy k 20.dňu príslušného kalendárneho mesiaca. Žalovaný sa v zmluve zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky žalobcovi vrátiť spolu s dohodnutým príslušenstvom za podmienok stanovených v zmluve. Žalovaný zaplatil žalobcovi 33 splátok úveru, pričom posledná zaplatená splátka bola splatná spolu s dohodnutým zmluvným úrokom dňa 20.10.2011. Od tej doby žalovaný úver nesplácal. Aj napriek skutočnosti, že listom zo dňa 12.6.2012 vyzval žalobca žalovaného na plnenie jeho zmluvných povinností s upozornením, že ak nastane omeškanie s platbou jednej splátky viac ako 3 mesiace, vyhlási splatným celý poskytnutý úver spolu s jeho príslušenstvom a všetkými platbami. Žalobca poukázal na ustanovenie bodu 19 Všeobecných úverových podmienok. Listom odoslaným dňa 2.7.2012 informoval žalobca žalovaného, že nakoľko je v omeškaní s platbou jednej splátky úveru viac ako 3 mesiace, v súlade s bodom 19 Všeobecných úverových podmienok vyhlasuje celý poskytnutý úver spolu s príslušenstvom a všetkými platbami, ktoré sa k úveru vzťahujú splatným k 10.7.2012. Zároveň vyzval

žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy. Ďalej žalobca citoval § 369 Obchodného zákonníka, ustanovenie bodu 10 Všeobecných úverových podmienok a uviedol, že prvý deň omeškania nastal dňa 11.7.2012 a základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná od 11.7.2012 je vo výške 0,75 % ročne, t.j. úrok z omeškania predstavuje 8,75 % ročne. Žalobca si neuplatňuje zaplatenie poplatkov vo výške 60 €.

Na základe podania žalobcu zo dňa 5.4.2013 doručeného súdu 9.4.2013 súd rozhodol uznesením č.k.: 35C/221/2012-80 zo dňa 30.5.2013 tak, že konanie v časti o zaplatenie zmluvného úroku vo výške 9,25 € zastavil, konanie v časti o zaplatení úroku z omeškania vo výške 562,04 € zastavil, konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 9,25 € od 11.7.2012 do zaplatenia zastavil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 11.7.2013.

Žalovaný sa v mieste bydliska nezdržiaval, iný jeho pobyt súd nezistil, preto mu súd ustanovil podľa § 29 zák.č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku opatrovníka na zastupovanie v konaní, F. Okresného G. Y.-B. N.. C. S.. Opatrovník sa k návrhu nevyjadril.

Súd vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav:

Dňa 23.1.2009 bola uzavretá medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom Zmluva o úvere - individuálne podmienky, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému spotrebiteľský úver za účelom kúpy motorového vozidla určeného nižšie v zmluve a dlžník sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky veriteľovi vrátiť spolu s dohodnutým príslušenstvom za podmienok uvedených v zmluve. V predmete zmluvy v bode I. bolo označené vozidlo, ktoré bude kúpené z prostriedkov poskytnutých veriteľom podľa úverovej zmluvy, kedy kúpna cena motorového vozidla bola 3.296 €/99.295,- SKK. Dohodnuté podmienky úveru boli nasledovné: výška úveru, istina: 2.945,28 €/88.730 SKK, výška mesačnej splátky úveru prípadne mesačnej splátky PZP, prípadne mesačnej splátky KASKO poistenia a trvalý príkaz mesačnej splátky: 119,75 €/3.608,- SKK, počet všetkých mesačných splátok: 48, deň splatnosti prvej mesačnej splátky: 20.2.2009, deň splatnosti ostatných mesačných splátok: 20, trvanie úveru: 20.1.2013, súčet všetkých platieb: 5.668,32 €/170.764,- SKK, ročná úroková sadzba: 37,09 %, spracovateľský poplatok: 644,28 €/19.410,- SKK, ročná percentuálna miera nákladov: 45,04 %. Ďalej v bode V. bol uvedený výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c) v prvom až piatom bode zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu RPMN, a to 1.66 €/50 SKK pre každú splátku trvalého príkazu. K zmluve boli pripojené Všeobecné podmienky v počte listov: 3.

Dňa 23.1.2009 bola uzavretá aj Zmluva o zriadení záložného práva k motorovému vozidlu v prospech záložného veriteľa, ktorým je žalobca a k tejto zmluve boli pripojené taktiež Všeobecné podmienky v počte listov: 3.

Listom zo dňa 2.7.2012 žalobca vyhlásil splatnosť úveru, pretože žalovaný bol v omeškaní s platbou jednej splátky úveru viac ako 3 mesiace, a to v súlade s bodom 19 Všeobecných podmienok vyhlásil celý poskytnutý úver s jeho príslušenstvom a všetkými platbami, ktoré sa k úveru vzťahujú za splatné k 10.7.2012 a vyzval žalovaného k okamžitej úhrade pohľadávok nasledovne:

- dlžnej zostávajúcej istiny vo výške : 1.399,53 €,
- dlžného úroku vo výške 37,09 % p.a. zo sumy 2.945,28 € (pôvodná istina) od 23.1.2009 do 9.7.2012 vo výške 278,09 €,
- úroku z omeškania/zmluvnú pokutu do 9.7.2012 vo výške 752,07 €,
- dlžného úroku vo výške 37,09 % p.a. zo sumy 1.399,53 € od 10.7.2012 až do zaplatenia,
- úroku z omeškania vo výške referenčná sadzba +8% p.a. zo sumy 1.677,62 € od 10.4.2012 až do zaplatenia
- náklady v súvislosti s výkonom záložného práva vo výške 60,00 €.

Listom zo dňa 12.6.2012 upozornil žalobca žalovaného, že nespláca svoje splatné záväzky zo zmluvy o úvere a v prípade, ak bude v omeškaní s platbou jednej splátky o viac ako 3 mesiace, v súlade s bodom 19 Všeobecných podmienok zmluvy o úvere vyhlási splatným celý poskytnutý úver spolu s jeho príslušenstvom a všetkými platbami, ktoré sa k úveru vzťahujú a žalobca bude vymáhať pohľadávky súdnou cestou.

Žalobca predložil finančný plán číslo kontraktu: 10304 na meno klienta - žalovaného, nominálna sadzba: 37 %, RPMN: 45 %, z ktorého súd zistil, že žalovaný začal splácať splátky úveru dňa 20.2.2009, posledná splátka bola uhradená dňa 20.10.2011 kedy spoločne uhradil sumu 3.367,32 €.

Žalobca predložil poštový podací hárok zo dňa 14.6.2012, ktorým zasielal pravdepodobne žalovanému zásielku, a to list zo dňa 12.6.2012. Zároveň predložil poštový podací hárok zo dňa 2.7.2012, ktorým zasielal žalovanému zásielku z toho istého dňa.

Zároveň z informácie o veriteľovi poskytnutých žalobcom k predmetnému úveru súd zistil, že v kolónke: D - Názov a cena tovaru alebo služby bolo uvedené motorové vozidlo, ktoré mal záujem žalovaný kúpiť, pri cene vozidla: 3.296 € a akontácii: 995 €, čo rozdiel predstavuje sumu: 2.301 €.

Táto suma bola zaslaná dňa 5.2.2009 na účet XXXXXX-XXXXXXXXXX, t.j. účet Autocentrum AAA AUTO Košice.

Súd vyhodnotil vykonané dokazovanie jednotlivo, vo vzájomnej súvislosti, na základe čoho právne vec uzatvoril nasledovne:

Niet pochýb o tom, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy upravenej zákonom číslo 258/2001 Z.z., číslo zmluvy: XXXXX, ktorý je vo vzťahu k Obchodnému zákonníku v pomere špeciality.

Podľa ust. § 497 Obch. zák., zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa ust. § 502 Obch. zák., od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

Hlavný právny vzťah je však založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere a vznikol podľa osobitného predpisu, ktorý je lex specialis k všeobecnej právnej norme. Tento vzťah podlieha režimu spotrebiteľských úverov podľa zákona 258/2001 Z.z., ako aj aplikácii všeobecných ustanovení ochrany spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka, pretože: normy obchodného práva (vrátane všeobecnej úpravy úveru) sú použiteľné len vtedy, ak neodporujú úprave majúcej z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Obč. zákonníku a v predpisoch vydaných na jeho vykonanie. Medzi tromi zákonmi, prichádzajúcimi takto o úvahy (1. zákon o spotrebiteľskom úvere, 2. Občiansky zákonník, 3. Obchodný zákonník) panuje pomer, že primárne sa použije predpis špeciálny, ak tento určitú otázku neupravuje resp. tak nečiní úplne, nastupuje po ňom úprava spotrebiteľského práva všeobecne v širšom slova zmysle, teda úprava podľa Obč. zákonníka.

To znamená, že úprava Obchodného zákonníka sa môže na takýto prípad uplatniť len vtedy, keď nenarazí na obmedzenie v Občianskom zákonníku a vykonávacích predpisoch k nemu.

Podľa § 879r veta prvá Občianskeho zákonníka, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 1. júna 2014.

Podľa § 52 ods.1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods.2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods.3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch s účinnosťou do 30.11.2009 (ďalej len citovaný zákon), tento zákon upravuje niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 2 písm. a/ a b/ citovaného zákona, na účely tohto zákona sa rozumie

- a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme,
- b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

- a) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu,
- b) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- c) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa v okamihu odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- e) celkovú výšku a menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- f) v prípade odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu, opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo poskytnutej služby,
- g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru,
- h) ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu,
- i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov,

- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok,
- l) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- m) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c) prvom až piatom bode, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; pričom sa uvedie výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad,
- n) oprávnenie spotrebiteľa na zníženie celkových nákladov na spotrebiteľský úver pri jeho splatení pred lehotou splatnosti podľa § 6 a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti,
- o) upozornenia týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- p) práva spotrebiteľa podľa § 7,
- q) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- r) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- s) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 8 ods. 1.

Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona, pri nesplnení podmienok podľa odseku 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

- a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
- b) dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 4 ods. 4 citovaného zákona, od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Občianske súdne konanie je konaním dôkazným, to znamená, že účastníka v konaní zaťažuje povinnosť tvrdenia a povinnosť na preukázanie svojich tvrdení predložiť alebo aspoň označiť dôkazy osvedčujúce ich pravdivosť. Dôkaznými prostriedkami v súdnom konaní sú v zmysle § 125 O.s.p. všetky prostriedky, ktorými možno zistiť skutkový stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov konania. To znamená, že ako dôkazný prostriedok nemôže súd použiť dohady, predpoklady, indície a podobne. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd nahromadením dostatočných podkladov vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Ak účastník nesplní svoju povinnosť predloženia dôkazov spôsobilých preukázať pravdivosť svojich tvrdení, dostáva sa do procesnej situácie neunesenia tzv. dôkazného bremena a súdu neostáva nič iné, len na okolnosti a skutočnosti, ktoré neboli riadne preukázané neprihliadať.

Súd na základe žalobcom predložených listinných dôkazov vzal do úvahy uzavretie zmluvy o úvere č. 10304 dňa 23.1.2009, ktorou mala byť žalovanému poskytnutá suma 2.945,28 € na kúpu motorového vozidla. Zaslanie danej sumy na adresu predávajúceho resp. dodávateľa daného motorového vozidla však žalobca v tejto výške nepreukázal, uvedená skutočnosť má byť dedukovaná iba z predloženej histórie platieb.

Z tohto dôvodu súd vychádzal z toho, že žalobca nepreukázal poskytnutie sumy úveru 2.945,28 €. Dokonca ak súd zobral do úvahy, že poskytnutie úveru účtoval žalobca žalovanému hneď na začiatku spracovateľský poplatok vo výške 644,28 €, v podstate reálne poskytol žalovanému iba sumu 2.301 €. Následne porovnaním danej sumy so sumou všetkých platieb úveru 5.668,32 € má súd za to, že v podstate došlo k tzv. preplateniu úveru vo forme odplaty žalobcu o sumu 3.367,32 €, čo predstavuje 146,34 %. Takáto výška odplaty je v rozpore s výškou zverejnenou na stránke Ministerstva financií SR ako maximálna výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru, čo v tom čase predstavovalo 46,90 %. Taktiež z ostatných dôkazov jednoznačne vyplynulo, že žalobcom bola poskytnutá len suma

2.301 € (cena motorového vozidla 3.296 € mínus akontácia vo výške 995 €), ktorá bola zaslaná na účet dodávateľa Autocentrum AAA Auto Košice dňa 5.2.2009.

Súd následne uvedenú zmluvu č. XXXXX podrobil sudcovskej kontrole s poukazom na ustanovenia zákona č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch účinného do 30.11.2009 (t.j. účinného ku dňu uzavretia danej zmluvy o úvere), kedy posudzujú obsah danej zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd dospel k záveru, že táto neobsahuje všetky náležitosti podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona.

Súd dospel k záveru, že zmluva síce obsahuje ročnú úrokovú sadzbu 37,09 %, avšak túto pre rozpor s dobrými mravmi súd považoval za neplatnú.

Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba prihliadnuť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval. Predovšetkým však treba porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov.

Súd zistil, že priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk pri stave úverov v domácnostiach, pri úveroch spotrebiteľských a ostatných od 1 do 5 rokov predstavuje v januári 2009 - 13,2545 %, pri nových úveroch je úroková sadzba 10,8319 %. Aj za predpokladu, že by žalobca požadoval stopercentné navýšenie napríklad kvôli tomu, že nebolo poskytnuté zabezpečenie a že úver bol poskytnutý ihneď, tak zo sumy 2.301 € pri dvojnásobnej úrokovej sadzbe a dobe splácania 48 mesiacov by žalovaný nezaplátil takú sumu ako žalobca v konaní požaduje, avšak oveľa nižšiu.

Keďže nikto, ani súd nemôže, ani nie je jeho úlohou nahrádzať kontraktačný proces a určiť presnú úrokovú mieru aká by prípadne medzi stranami bola v rámci udržateľných úrokov dohodnutá a výška zmluvného úroku ďaleko prevyšuje akceptovateľnú výšku, súd túto časť zmluvy o úvere, t.j. dohodu o výške úroku vyhodnotil ako v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje absolútnu neplatnosť tejto časti dojednania.

Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (pochtivosť, nezneužívame výkonu práv, nešikanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR už uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy, a to na základe všeobecných pravidiel morálnych, elementárnej slušnosti a tolerance a morálneho charakteru konajúcich.

V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty, a ktorý peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok NS SR z 26.4.2012 - 5Cdo 26/2011).

V súlade s dobrými mravmi je taká výška úroku, ktorá predstavuje primeranú výšku odplaty (odmeny za užívanie požičanej istiny), teda ňou dôjde k zhodnoteniu požičaných peňažných prostriedkov bežným (obvyklým) spôsobom. V rozpore s dobrými mravmi podľa súdnej praxe je spravidla taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v čase ich dojednania stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky, čo odporuje dobrým mravom.

Pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho

nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaná obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011).

Nemecký BGH (Spolkový súdny dvor) vo svojom rozsudku z 13.3.1990 (AZ: XI ZR 252/89) vyhlásil úver s rozdielom o 12 percentuálnych bodov (12 percent) oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný (v rozpore s ustanovením §138 BGB odsek 2 = občianskoprávna úžera) a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi.

Z rakúskej a švajčiarskej judikatúry:

K § 879 ABGB <http://www.jusline.at/879_ABGB.html> ods.2 č.4

Predovšetkým sú neplatné nasledovné zmluvy,

ak niekto využije (pozn. prekl. v zmysle vykoristí) ľahkomyselnosť, stav núdze, slabomyselnosť, neskúsenosť, alebo rozrušenie mysle niekoho iného takým spôsobom, že sebe alebo tretej osobe za poskytnutie plnenia nechá sľúbiť alebo poskytnúť protiplnenie, ktorého majetková hodnota je vo vzťahu k plneniu v nápadnom nepomere.

4Ob505/64 - Úžera spôsobuje neplatnosť celej zmluvy, nie len jej zakázanej časti.

3Ob592/77 - Znak skutkovej podstaty vykorisťovania predpokladá, že úžerník využije k svojmu obohateniu situáciu, ktorú nemusel sám spôsobiť, o ktorej však vedel alebo musel vedieť rovnako ako o pomere plnenia a protiplnenia.

Civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi (rozs. NS ČR 21Cdo 1484/04), pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. V danom prípade pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde aj čo len z nedbanlivosti (rozs. KS v Prešove 3Co 3/2011).

Ústavný súd SR v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierke zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 OZ okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi.

Ústavným súdom vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonom zákaze) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve. Pokiaľ ide o primeranosť výšky úrokov z pôžičky - problematika dobrých mravov úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnym úkonom. Tento princíp nadobudol v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

V zmluve teda bola dojednaná úroková miera vo výške 37,09 % ročne, pričom v čase uzavretia predmetnej zmluvy pri úveroch poskytovaných bankami domácnostiam, predstavovala v priemere okolo 10,8 - 13,3 % ročne. Už len samotná skutočnosť, že cena úveru je niekoľkonásobne vyššia je zarážajúca a odôvodňujúca zvýšenú pozornosť z hľadiska prvkov úžery a vadnosti právneho úkonu. Úrok vo výške 37,09 % ročne podstatnou a absolútne neprimeranou mierou prekročoval horný limit obvyklej úrokovej miery. Žalobca si uplatnil úroky vo viac ako 3-násobnej výške, ako poskytovali banky v rovnakom období,

čiže prekročil obvyklé úroky poskytované bankami. Dohodnuté úroky sú odplatom za používanie istiny, nemajú zabezpečovaciu funkciu.

Nový úver za vysokú cenu je síce vnímaný zo strany klienta ako záchranný produkt, no v skutočnosti, ak je klient vo finančnej tiesni a berie úver, ide na jeho strane o prirodzený postup v zmysle „potrebujem, dávajú, a preto beriem“, tak zo strany dodávateľa ide o postup bez odbornej starostlivosti, ktorý civilistika zohľadňuje pri vyhodnocovaní vadnosti právneho úkonu. Veriteľ musí počítať s následkami pri podcenení bonity dlžníka resp. ako tomuto bolo v tomto prípade, kedy žalobca sa spolieha na pravdivosť údajov o výške mesačnej mzdy uvedených žiadateľom. I v tomto je potrebné vidieť podnikateľské riziko, ktoré si sám veriteľ na seba poskytovaním pôžičiek elektronicky na diaľku vlastne berie. Avšak uvedené nemožno presúvať na ťarchu daného klienta vo forme vysokého a absolútne neprimeraného úroku či tzv. odplaty.

Vzhľadom na vyššie citované odôvodnenie súd považuje dohodnutie úrokovej sadzby vo výške 37,09 % pri úvere, ktorý bol poskytnutý v rozsahu 2.301 € na obdobie 48 mesiacov za neprimerané, úžernícke, v rozpore s dobrými mravmi a teda v konečnom dôsledku za neplatné.

Ďalej súd ešte potrebuje zdôrazniť, že daná zmluva neobsahuje náležitosť v zmysle § 4 ods. 1 písm. i) citovaného zákona, kedy nie je v zmluve rozčlenená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a teda i z tohto dôvodu je nutné považovať zmluvu za nesplňajúcu zákonné náležitosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti o nedostatkoch danej zmluvy súd za použitia § 4 ods. 3 a 4 citovaného zákona potom mal za to, že keďže zmluva neobsahuje uvedené náležitosti, respektíve tieto náležitosti sú uvedené neurčito a nezrozumiteľne s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka považoval zmluvu za neplatnú. Následne súd z tejto skutočnosti pri rozhodovaní o veci aj vychádzal.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti a úvahy, súd mal za to, že zmluva je pre dohodnuté úroky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi, neplatná a nastupuje inštitút vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor na iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením s právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 458 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd mal za preukázané, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 2.301 € a tento na daný úver učinil úhrady vo výške 3.951,75 €, čo mal súd preukázané z karty klienta. Súd neprihliadal na účtovanie jednotlivých splátok tak, ako to učinil žalobca s poukazom na vyššie uvedený právny záver, že úverová zmluva je celá neplatná pre rozpor výšky úveru s dobrými mravmi a preto súd následne porovnával sumu odčerpanú a sumu splatenú, kedy mal za to, že žalovaný dokonca splatil sumu vyššiu než mal odčerpať úver zo strany žalobcu a preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

Podľa § 151 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

V konaní bol žalovaný v celom rozsahu úspešný, avšak žiadne trovy mu nevznikli a tieto si ani neuplatnil, súd o jeho trovách s poukazom na § 151 ods. 1 veta prvá O.s.p. nerozhodoval.

V konaní bol v celom rozsahu neúspešný žalobca, ktorý si uplatnil právo na náhradu trov konania, ale vzhľadom na jeho neúspešnosť, súd o jeho trovách konania rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, v 3 písomných vyhotoveniach.

V zmysle § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, a akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

V zmysle § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.